

Klenoty naší krajiny II.

Miroslav Vladyka objevuje chráněné krajinné oblasti Česka.

Deset půlhodinových dokumentů naváže na stejnojmenný osmidílný cyklus, který Česká televize vysílala v loňském roce. Autoři projektu chtějí postupně představit všechny chráněné krajinné oblasti na českém území. Těch je celkem šestadvacet a velmi často se jedná o velké územní celky. Zahrnují všechny podoby české krajiny od nížin přes lužní lesy až po skalní města či vysoká pohoří. V této sérii se diváci s Miroslavem Vladykou podívají například do Litovelského Pomoraví, za unikátní květenou Bílých Karpat, do skalních labyrintů Broumovska nebo Labských pískovců, na hřebeny Jeseníků nebo do romantických zákoutí Kokořínska či Českého středohoří. Navštíví také chráněné krajinné oblasti Orlické hory, Blanský les a Železné hory. „Na pokračování Klenotů naší krajiny se moc těším a doufám, že stejně tak se budou těšit i diváci. Ta naše zemička je totiž moc krásná a je důležité, abychom ji neustále poznávali a chránili,“ říká moderátor **Miroslav Vladyka** a dodává: „Každý výšlap v přírodě mě láká. Můj zatím nejvyšší nicméně nebyl v té naší krajině, ale mezi Jižním sedlem a ledovcem Khumbu v Himálaji na Everestu ve výšce sedm tisíc metrů nad mořem.“ Kreativní producentka **Lenka Poláková** jej doplňuje: „Hrdost je vlastnost, která nám Čechům často chybí. A přitom máme být na co pyšní a není to jen Pražský hrad či Krkonoše. Ty pravé klenoty máme často na dosah ruky – stačí se jen porozhlédnout. Cyklus Klenoty naší krajiny je půvabným, milým, vizuálně atraktivním bedekrem – divákům ukáže, že naše země je skutečně krásná a stojí za to ji poznávat.“

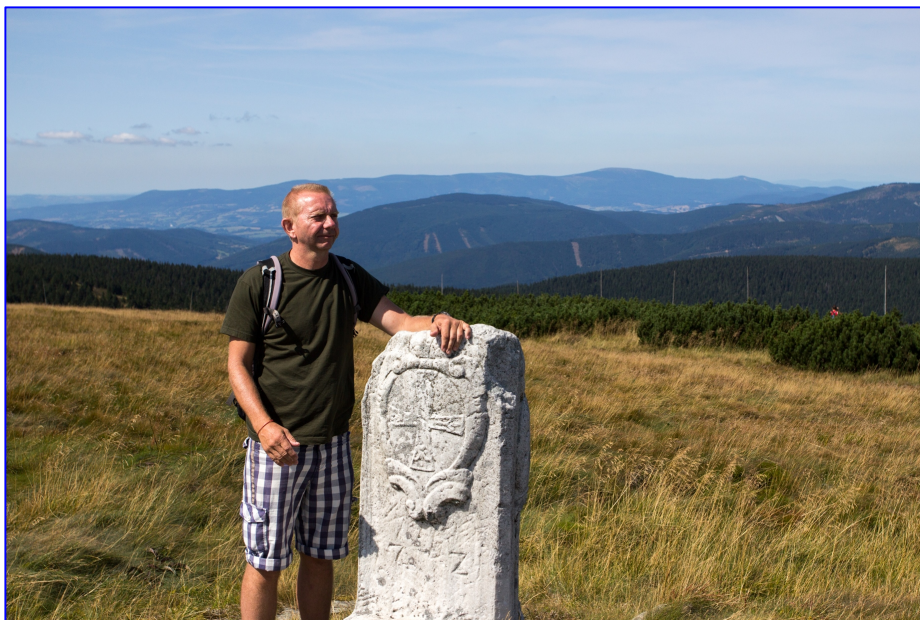
„Každá chráněná krajinná oblast ukrývá nejrůznější překvapení. Mnohá místa jsou notoricky známá, ale kdo hledá, objeví překrásná zákoutí. Pro mě byl v této sérii třeba velkým překvapením jihočeský Blanský les. Tahle chráněnka, která patří mezi nejmenší, je známá hlavně horou Kleť, na níž je krásná kamenná rozhledna a unikátní sluneční hodiny. Ale najdete tady pozoruhodná místa, která mají svoji magii a příběh. Jako třeba torzo nikdy nedostavěného kláštera v Kuklově.“

Josef Albrecht, dramaturg

„Musím přiznat, že než jsem byla oslovena, abych spolupracovala na projektu Klenoty naší krajiny, nebyla jsem příliš velkou turistkou. Cestuji sice hodně po světě, speciálně Asie je mou láskou, ale vydat se na toulky naší zemí mě upřímně snad ani nenapadlo. Tedy kromě toho, když vyrazím sbírat houby. Na natáčení jsem byla v šoku, otvíral se přede mnou jeden klenot za druhým a já lapala po dechu, jak je Česká republika krásná. A tak se definitivně změnil můj omezený pohled i já samotná. Máme tady opravdu klenoty v té naší krajině.“

Adéla Sirotková, režisérka

Anotace jednotlivých dílů

Blanský les

Jedna z nejmladších a nejmenších CHKO nabízí toulky nádhernou krajinou a nečekané výlety do historie. Nachází se severně od Českého Krumlova a rozkládá se na 212 km². Přirozenou dominantou je hora Kleť. Ostatní kopce tvoří jakýsi prstenec kolem hlavního masívu. Na své si zde přijdou všichni – vodáci, cyklisti, běžkaři, turisté a dokonce v

některých místech i třeba horolezci. Dokonce ani milovníci koní se tady neztratí. Mohou tudy totiž cestovat v sedle po speciálních značkách. Blanenský les je krásný i díky své barvě. Tónů zelené je tady totiž neskutečně mnoho. Je to především tím, že se jedná o smíšené lesy, ve kterých hrají první housle nádherné bučiny. I pro odborníky jsou místní bukové lesy výjimečné.

Litovelské Pomoraví

V nivě řeky Moravy nad Olomoucí se nachází nádherné lužní lesy, hnízdiště vzácných ptáků i pozoruhodné památky, jež připomínají slavné časy rodu Lichtenštejnů. Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví, které daly jméno řeka Morava a krásné hanácké město Litovel, je jednou z nejmenších v České republice. Řeka Morava se mezi Mohelnicí a Olomoucí vine širokou nivou. Její vody omývají ploché štěrkové náplavy, jež jsou domovem kulíků říčních a písíků, a strmé břehy, kde své nory hloubí bobři či ledňáčci. Srdcem oblasti jsou lužní lesy, které společně se systémem tzv. selských hrází plnily již od středověku také protipovodňovou funkci. Nejpozoruhodnějšími biotopy lužních lesů jsou bezesporu tůně, ve kterých se na jaře vyskytují vzácní korýši - žábbronozky a listonozi. Pro své mimořádné přírodní hodnoty zde bylo vyhlášeno několik maloplošných zvláště chráněných území, výjimečný je také komplex mokřadních luk na samém okraji Olomouce - Plané loučky a Chomoutovské jezero, což je významná ornitologická lokalita.

Labské pískovce

V magickém kaňonu Labe u hranice s Německem je prý tolik skalních útvarů jako v amerických národních parcích v Arizoně a Utahu dohromady. CHKO Labské pískovce vznikla v roce 1972 na ploše 324 km² a tvoří ji řada soutěsek a kaňonů, které jsou obklopené věžemi a masivy místy tvořícími skalní města. Je velkým lákadlem také díky rozsáhlým lesům i kulturním památkám, zejména lidové architektuře v podobě roubených domů. Nabízí také řadu pozoruhodných výhledů. K základním tvarům území patří údolí tvaru soutěsek a kaňonů, obklopené věžemi a masivy místy tvořícími skalní

města - kaňon Labe mezi Děčínem a Hřenskem představuje jedinečný přírodní útvar. Nejkrásnější pohled na kaňon řeky Labe se turistům otevírá z vyhlídkové plošiny Belveder na Labské stráni. Mezi důležité přítoky Labe patří říčka Kamenice. Na území CHKO, převážně v části na pravém břehu Labe, se nachází řada přírodních rezervací a památek.

Orlické hory

Pestrá krajina, jíž dala jméno řeka Divoká Orlice, je jako stvořená pro nádherné a přitom poučné výlety. Chráněná krajinná oblast Orlické hory byla vyhlášena 28. prosince 1969 a rozkládá se na 204 km². Jedná se o pozoruhodně zachovalý krajinný celek tvořený hřebenem Orlických hor, svahy před a za hlavním hřebenem a malebným podhůřím. Nejvyšším vrcholem Orlických hor je Velká Deštná se svými 1115 m nad mořem, průměrná nadmořská výška je 789 m. Nachází se zde 13 přírodních rezervací, dvě národní přírodní rezervace Trčkov a Bukačka a 6 přírodních památek. Pozoruhodná místa jsou rašeliniště s vzácnými rostlinami a výjimečným biotopem. Výjimečná je i místní lidová architektura, jíž hodně ovlivnil německý živel, který za hřebenem Orlických hor, v takzvaném Zaorlicku hrál až do odsunu po druhé světové válce významnou roli.

České Středohoří

Panorama v kouzelné labské nížině, nad níž se tyčí Milešovka a další torza vyhaslých sopek, zná snad každý Čech. Klenotem této krajiny jsou však také výhledy na její romantické tvary, díky kterým se Českému středohoří říká také Kosmické hory. Strmé homole těchto kopců lidé často považují za vyhaslé sopky, ale pravda je to pouze částečně. Ve skutečnosti jsou to lávové sopouchy, kterými žhavé magma pronikalo do mohutných vrstev usazených na mořském dně. Když moře ustoupilo, nebylo tady po nějakých sopkách ani památky. Kosmické hory se vylouply z krajiny až poté, kdy se měkké sedimenty postupně rozpadly a odkryly vulkanickou krásu. Kdo by chtěl poklady Českého středohoří poznat zblízka a nehodlá brouzdat po polích a hledat české granáty, ten si je může prohlédnout v Třebenicích. V bývalém luteránském kostele tam totiž sídlí Muzeum českého granátu, které je rudých drahokamů plné. Tyto drahokamy se dodnes těží v nedalekém lomu a návštěvníci muzea si je mohou také sami nasbírat v navezeném granátovém písku před kostelem.

Jeseníky

Staleté pralesy, horská tundra, ledovcové kary i rašeliniště s pověstmi o skřítcích, ale i areál s krkolomnými sjezdy na horských kolech v Koutech nad Desnou, paragliding na Dlouhých Stráních. To všechno lze najít v nejvyšších moravských horách. Chráněná krajinná oblast Jeseníky se svými sedmi sty čtyřiceti kilometry čtverečními je čtvrtou největší chráněnou krajinnou oblastí u nás. Žije tu sokol stěhovavý.

Kokořínsko

Okolí hradu Kokořína je krajinou pískovce, kde lidé po staletí pracovali především se dvěma živly – kamenem a vodou. Kokořínsko leží severně od Mělníka směrem k České lípě. Název chráněné krajinné oblasti je poněkud složitější, protože v roce 2014 k ní bylo přičleněno také území v samostatných hranicích nazvané Máchův kraj. Okolí hradu Kokořína je krajinou pískovce, smíšených lesů a hlubokých

údolí. Kokořínsko je také krajinou pozoruhodné architektury. Však také hrad, který dal tomuto území jméno, patří vedle Karlštejna a Křivoklátu k nejznámějším českým hradům.

Železné hory

Železné hory jsou na první pohled Chráněnou krajinnou oblastí spíše nenápadnou. Nejznámějším místem je Sečská přehrada, kam se v létě jezdí koupat tisíce lidí a kde se moc dobře rybaří. Někdo by si mohl říct, že to je asi tak všechno, jenže tahle krajina ukrývá klenoty, které stojí za to objevovat. Snad největší bohatství Železných hor se ukrývá v jejich nitru. Železné hory patří mezi geologicky

nejrozmanitější území střední Evropy a krajinu tady zčásti utvářeli lidé, když se toho bohatství chtěli zmocnit. Železné hory jsou také plné prastarých stromů. Mezi úctyhodné velikány patří nejen lípy, ale také duby nebo javory, které jsou podle zákona o ochraně přírody označovány jako památné. Železné hory jsou v české krajině výjimečné tím, že památných stromů tady roste třináct a více než polovina z nich je starší pěti set let.

Broumovsko

Chráněná krajinná oblast Broumovsko vznikla v roce 1991 a rozkládá se na ploše 410 kilometrů čtverečních. Broumovsko je krajinou skal, ale rozhodně stojí za to se sem vypravit i kvůli jiným lákadlům. Nachází se zde Adršpašské skály, Teplické skály, Broumovské stěny, ale i menší skalní města jako třeba Ostaš. Pozoruhodnými místy jsou i třeba Jestřebí hory a Javoří hory, kde leží i nejvyšší vrchol chráněné krajinné oblasti. Oblast je zajímavá i díky architektuře. Setkávají se tady různé styly a slohy. Jsou tu nádherné roubenky, bohaté, pro tento kraj typické velké statky, ale klenotem se tento kraj stal také díky unikátnímu množství krásných barokních staveb. Asi největšími lákadly tohoto čistého kraje, který je jen tak mimochodem významnou zásobárnou unikátní podzemní vody, jsou ale skalní města.

Bílé Karpaty

Stovky, možná tisíce let utvářeli krajinu Bílých Karpat lidé. Pečovali o louky, pastviny a pole, které jim dávaly živobytí. Tvrdou dřinu jim ulehčovala víra v Boha a úcta k přírodě a krajina je za to odměňovala svou krásou. V Bílých Karpatech na pomezí Moravy a Slovenska se prolíná několik menších regionů s vlastním nářečím a tradicemi. Na jihu je to Dolňácko, někde uprostřed leží moravské Kopanice a na severu jižní Valašsko. Bílé Karpaty jsou plné velmi vzácných květin. Kromě orchidejí tady na několika místech roste i střešníček pantoflíček, který má CHKO Bílé Karpaty ve znaku.

režie: Petra Všelichová, Adéla Sirotková

dramaturgie: Josef Albrecht

kamera: Patrik Hoznauer, Jiří Berka, Martin Čech, Jan Kníže

průvodce: Miroslav Vladyka

kreativní producentka: Lenka Poláková

Kontakt pro média

Daniel Maršalík

Tel.: (+420) 261 137 521

Mob.: (+420) 606 464 922

daniel.marsalik@ceskatelevize.cz

fotografie

<ftp://ceskatelevize.cz/>

pavel.kral@ceskatelevize.cz